

22.03.2023

73/00.04.02/2023

[Arviomuistio
sähköpotkulautailun ja
mikroliikkumisen
ratkaisu- ja
sääntelyvaihtoehtoista]

Vastaanottaja
Liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamo:
kirjaamo.lvm@gov.fi
Asianumero VN/6164/2023.

HSL:n lausunto arviomuistiosta sähköpotkulautailun ja mikroliikkumisen ratkaisu- ja sääntelyvaihtoehtoista

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja sähköpotkulautailun ja mikroliikkumisen ratkaisu- ja sääntelyvaihtoehtoja käsittelevästä arviomuistiosta. Arviomuistiossa esitellään mikroliikkumisen ja sitä koskevan sääntelyn nykytilaa ja siinä tunnistettuja ongelmia sekä esitetään erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja sähköpotkulautailun sääntelemiseksi.

Maaliskuussa 2022 hyväksytyssä, vuosille 2022–2026 annetussa liikenneturvallisuusstrategiassa on tunnistettu, että uudet liikkumisen muodot lisäävät osaltaan liikenneturvallisuuden haasteita. Liikenneturvallisuusstrategia sisältää useita toimenpiteitä mikroliikenteen turvallisuuden parantamiseksi, muun muassa selvitykset mikroliikenteen promillerajasta ja kuntien toimivaltuuksista ohjata mikroliikennepalveluita alueillaan. Arviomuistio on osa liikenneturvallisuusstrategiaan kirjattujen selvitysten toteuttamista.

Arviomuiston tavoitteena on antaa kattava kuvaus mikroliikkumisen ja sitä koskevan sääntelyn nykytilasta sekä tunnistetuista ongelmista. Tämän lisäksi muistiossa esitetään ratkaisuvaihtoehtoja tunnistettuihin ongelmiin ja arvioidaan vaihtoehtojen vaikutuksia. Muistion lopussa on liikenne- ja viestintäministeriön arvio ratkaisuvaihtoehtojen toteutettavuudesta.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään perjantaina 31.3.2023. vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön.

*Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) vastaukset
lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin:*

1. Pidätkö arviomuistiossa esitettyä kuvausta mikroliikkumisen nykytilasta oikeasuuntaisena ja riittävän kattavana? Olisiko nykytilan kuvausta syytä täydentää jollain tavalla?

HSL:n näkemyksen mukaan nykytilakuvaus on kattava ja oikeansuuntainen. On erittäin hyvä, että muistiossa on esitetty myös muiden maiden käytäntöjä ja esimerkkejä. Mikroliikkuminen on tässä laajuudessa varsin uutta ja toimintakenttä myös kehittyy nopeasti, joten aihealueen tiivis seuraaminen ja nykytilan kuvauksen päivittäminen on jatkossakin tarpeen. Esitettyjen ratkaisujen tulisi sopia myös muille mikroliikkumisvälineille kuin tällä hetkellä käytössä oleville sähköpotkulaudoille, joten sääntelyn tulee olla riittävän yleispätevää.

2. Mitä arviomuistiossa käsitellyistä ratkaisuvaihtoehdoista pidätte kannatettavimpana ja toteuttamiskelpoisimpana? Minkä vuoksi?

HSL:n näkemyksen mukaan toimilupajärjestelmä, jonka kaupungit voivat halutessaan ottaa käyttöön, olisi yksittäisistä ratkaisuvaihtoehdoista vaikuttavin ja mahdollistaisi parhaiten sekä markkinoiden kehittymisen että haittojen tehokkaan hallinnan näkökulmat. Myös useat kaupungit sekä palveluntuottajat itsekin kannattavat toimilupapohjaista menettelyä.

Ensimmäisen vaiheen toimenpiteinä on syytä jatkaa ja kehittää nykyisen lainsäädännön sallimia, kustannustehokkaita ratkaisuja, esimerkiksi liikennesäännöistä tiedottamista ja muita liikenneturvallisuusstrategian toimenpiteitä sekä vapaaehtoista sopimista kuntien ja palveluntarjoajien välillä, palveluntarjoajien itsesääntelyn kehittämistä sekä datapohjaisia älyliikenneratkaisuja mikroliikenteessä. Datapohjaisista älyliikenneratkaistuista on jo saatu hyviä tuloksia esimerkiksi Helsingissä, jossa mm. sähköpotkulautojen öinen ajokielto on vähentänyt tapaturmia merkittävästi.

Jatkossa tulisi kuitenkin mahdollistaa kuntien paremmat vaikutusmahdollisuudet omien julkisten tilojensa käyttöön ja kaikkien liikkujaryhmien esteettömyyden parantamiseen toimilupajärjestelmän avulla. Haasteet ja mahdollisuudet ovat täysin erilaiset erikokoisissa kunnissa ja jopa saman kunnan eri osissa, joten kaikkia alueita koskeva lainsäädäntö (esim. pysäköintikielto) ei pysty ratkaisemaan paikallisia haasteita ja lisäksi toimeenpano on turhan kallista alueilla, joissa ongelmia ei ole.

Toimilupa antaisi kunnille paremman mahdollisuuden osuvampaan ja joustavampaan sääntelyyn ja olisi parempi vaihtoehto mm. pysäköinnin hallintaan. Kaikenkattava laki pysäköintikiellosta tekisi sähköpotkulaudoista huomommin toimivan ja vähemmän houkuttelevan vaihtoehdon niillä alueilla, joilla pysäköintiongelmia ei ole näköpiirissä.

Sähköpotkulautojen määrää pitäisi voida tiiviillä alueilla rajoittaa esteettömyyden vuoksi. Toimilupamenettely on tähän käytännössä paras keino. Toimijoiden määrää rajoittamalla voitaisiin kilpailusta myös tehdä terveempää ja saada palvelut siten kannattavammiksi ja sen myötä laadukkaammiksi.

3. Puuttuuko arviomuistiossa käsitellyistä ratkaisuvaihtoehdoista jokin olennaiseksi katsomanne ratkaisuvaihtoehto? Millainen tämä ratkaisuvaihtoehto olisi?

HSL:n näkemyksen mukaan arviomuistiossa on käsitelty ratkaisuvaihtoehtoja monipuolisesti.

4. Mikä on näkemyksenne luvussa 7 esitetystä liikenne- ja viestintäministeriön arviosta? Tulisiko arviota täydentää joillain tavalla?

HSL kannattaa liikennesääntöjen yhtenäistämistä ja selkeyttämistä sekä väärin pysäköityjen ajoneuvojen nopeampaa siirtämistä muistiossa esitetyllä tavalla. Myös säädösmuutosten lisäksi esitetyt muut toimenpiteet ovat kannatettavia, joskin HSL:n näkemyksen mukaan suurissa kaupungeissa tulisi siirtyä vapaaehtoisesta sopimisesta toimilupamenettelyyn niin pian kuin se lainsäädännön puolesta on mahdollista.

HSL ei kannata tieliikennelain muuttamista siten, että kevyiden sähköajoneuvojen pysäköinti jalkakäytävällä ja pyörätiellä kielletäisiin kokonaan. HSL ei myöskään näe maastoliikennelain muuttamista tarpeellisenä. HSL:n näkemyksen mukaan ympäristöissä, joissa pysäköinnistä ei aiheudu juurikaan ongelmia, nämä lainmuutokset johtaisivat ylimääräisiin kustannuksiin kunnille esim. mahdollisesti vähällä käytöllä olevien pysäköintialueiden perustamisen takia. Pysäköinnin rajoittamisen tulisi olla mahdollista ennen muuta datapohjaisesti (geo-fence), johon isommissa kaupungeissa toimilupamenettely tai pienemmillä paikkakunnilla vapaaehtoinen sopiminen tarjoavat lainmuutosta toimivammat ratkaisut.

5. Mitä muuta haluaisitte lausua arviomuistiossa ja sen sisällöstä?

HSL toteaa, että lainsäädäntöä kehitettäessä tulee varmistaa, että kaupungeilla ja muilla julkisilla toimijoilla (esimerkiksi HSL) säilyy jatkossakin mahdollisuus järjestää mikroliikkumispalveluita itse nykyisten kaupunkipyöräjärjestelmien tapaan. Kaupunkipyöräasemien käyttöön tulee myös jatkossa voida korvamerkitä kaupunkitilaa omiin sijainteihinsa, eikä yhteiskäyttöisesti muiden palveluiden kanssa.

Lisätietoja antaa liikennejärjestelmäasiantuntija Riikka Aaltonen, etunimi.sukunimi@hsl.fi.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Mika Nykänen
Toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 30.3.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.